

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५१) काठमाडौं, माघ १० गते २०५८ साल (अतिरिक्तांक ६४

भाग २

श्री ५ को सरकार

कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज ज्ञानेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको पहिलो
वर्षमा संसदले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको
लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

२०५८ सालको ऐन नं. १३

स्वस्ति श्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि
विविध विरुद्धावली विराजमान मानोन्तत वीरेन्द्रमाला
महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम
गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल
कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र
उँ॰रामपट परम महागौरवमय सुप्रदीप्त वीरेन्द्रप्रजातन्त्रभास्कर
परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट परम सुप्रसिद्ध प्रबल
गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री
श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज ज्ञानेन्द्र वीर विक्रम
शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागप्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (घ) “उपभोक्ता” भन्नाले वितरकले विक्री वितरण गरेको विद्युत सेवा उपभोग गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “घर” वा “भवन” भन्नाले आवासीय वा गैर आवासीय घर वा भवन सम्झनु पर्छ र सो शब्दले संस्था, कार्यालय, पसल, गोदाम, कारखाना आदि रहेको घर, भवन वा टहरा र सो घर, भवन वा टहराको कम्पाउण्ड समेतलाई जनाउँछ ।
- (च) “कसूर” भन्नाले दफा ७ बमोजिम विद्युत चोरी सम्बन्धी कसूर सम्झनु पर्छ ।
- (छ) “कसूरदार” भन्नाले दफा ७ बमोजिम विद्युत चोरी सम्बन्धी कसूरमा संलग्न हुने व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले उक्त कसूरमा संलग्न वितरकको कर्मचारीलाई समेत जनाउँछ ।
- (ज) “उर्जामापक यन्त्र” भन्नाले उपभोक्ताले खपत गरेको विद्युत परिमाणको एकाई गणना गर्नको लागि वितरकको तर्फबाट ग्राहकको घर वा भवनमा जडान गरिएको उर्जामापक यन्त्र र सोसंग सम्बन्धित अन्य उपकरण समेत सम्झनु पर्छ ।
- (झ) “संस्था” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) “अनुसन्धान अधिकारी” भन्नाले दफा १२ को उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अनुसन्धान अधिकारी सम्झनु पर्छ ।

(३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ट) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

विद्युत वितरक र विद्युत चोरी सम्बन्धी व्यवस्था

३. विद्युत वितरक : देहाय बमोजिमको विद्युतको हकमा देहाय बमोजिमको व्यक्ति वा संस्थालाई विद्युत वितरक मानिनेछ :-

(क) विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ४ बमोजिम विद्युत उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्ने अनुमतिपत्र प्राप्त गरी राष्ट्रिय ग्रीड प्रयोग गरी वा नगरी बिक्री वितरण गरेको विद्युतको हकमा अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्ति ,

(ख) विद्युत ऐन, २०४९ को दफा २१ बमोजिम श्री ५ को सरकारले खरीद गरी राष्ट्रिय ग्रीडमा समावेश गराई बिक्री वितरण गरिने विद्युतको हकमा श्री ५ को सरकार र अन्य कुनै संस्था मार्फत खरीद गराई बिक्री वितरण गरेको विद्युतको हकमा त्यसरी खरीद गर्ने संस्था,

(ग) विद्युत ऐन २०४९ को दफा २२ को उपदफा (१) बमोजिम नेपाल अधिराज्यभित्र आयात गरी बिक्री वितरण गरेको विद्युतको हकमा सम्बन्धित आयातकर्ता,

(घ) विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ३४ बमोजिम श्री ५ को सरकार आफैले उत्पादन तथा विकास गरी बिक्री वितरण गर्ने विद्युतको हकमा श्री ५ को सरकार,

(४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (ड) विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ३५ बमोजिम किम्बन्धी गरिए छ श्री ५ को सरकारसंग विद्युत बिक्री वितरण सम्बन्धमा करार गरी बिक्री वितरण गरेको विद्युतको हकमा त्यस्तो करार गर्ने व्यक्ति वा संस्था,
- (च) एउटा वितरकको वितरण प्रणाली प्रयोग गरी एउटा प्लाइन्टबाट क्लिंज गरी अर्को प्लाइन्टमा विद्युत प्राप्त गरी बिक्री वितरण गर्ने विद्युतको हकमा त्यसरी पछिल्लो प्लाइन्टमा विद्युत प्राप्त गर्ने व्यक्ति वा संस्था,
४. वितरकको दायित्व : आफ्ना उपभोक्ताहरुको हितलाई सर्वोपरी राखी काम गर्नु वितरक संस्था र त्यसका कर्मचारीहरुको कर्तव्य हुनेछ । सो सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ र उपभोक्ताहरुको हकको उल्लङ्घन भएमा तोकिए बमोजिमको क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. आचार संहिता : वितरक संस्था र आफ्ना कर्मचारीहरुको हकमा यो ऐन प्रारम्भ भएपछि एक आचार संहिता तयार गरी लागू गरिनेछ । यसको उल्लङ्घनकर्ता फौजदारी अभियोग सरह सजायको भागिदार हुनेछ र यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
६. विद्युत चोरी गर्न नहुने : कुनै पनि व्यक्तिले विद्युत चोरी गर्न गराउन वा त्यस्तो कार्य गर्न कसैलाई मद्दत गर्न हुँदैन ।
७. कसूर गरेको मानिने : (१) कुनै पनि व्यक्तिले देहाय बमोजिमको कुनै कार्य गरेमा विद्युत चोरीको कसूर गरेको मानिनेछ :-
- (क) उर्जामापक यन्त्रमार्फत बाहेक विद्युतको अन्य लाइनबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा विद्युतको लाइन तानेमा वा जडान गरेमा,

- (ख) वितरकको स्वीकृति विना सङ्क बत्ती वा अन्य प्रयोजनको लागि विद्युतको लाइनबाट विद्युतको लाइन तानेमा वा जडान गरेमा,
- (ग) उर्जामापक यन्त्र मार्फत घर वा भवनमा विद्युतको आपूर्ति गर्न निर्धारित प्रविधि बाहेकको अन्य प्रविधि अपनाएमा,
- (घ) एउटा उर्जामापक यन्त्रको पोलारिटी उल्टो पारी त्यसबाट फेज र अर्को उर्जामापक यन्त्र वा अर्थबाट न्यूट्रल लाइन लिएमा,
- (ङ) उर्जामापक यन्त्रमा कुनै पदार्थ घुसाएमा वा अन्य कुनै तरिकाबाट उर्जामापक यन्त्रको डिस्कको सामान्य परिचालनमा अवरोध खडा गरेमा,
- (च) टर्मिनल लिङ्ग खोलेमा,
- (छ) वितरकको तर्फबाट उर्जामापक यन्त्रमा लगाइएको टर्मिनल वा टेप्ट सिल तोडेमा, नासेमा, बिगारेमा वा तक्कली टर्मिनल वा टेष्ट सिल प्रयोग गरेमा,
- (ज) उर्जामापक यन्त्र तोडी, नासी, बिगारी वा अन्य कुनै किसिमले क्षति पुर्याएमा वा सामान्य परिचालन हुन नसक्ने गरी असक्षम बनाएमा,

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभाग द्वारा प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (भ) उर्जामापक यन्त्र राख्ने बाकसको सिल नभएको वा भए तापनि वितरकको छाप नलागेको वा वितरकको बाहेक अरु कसैको छाप लगाएको वा त्यस्तो सिल बिगारेको,
- (ज) सी.टी. वा पी.टी. वा दुबैको सिल बिग्रेको, पोलारिटी उल्टो वा फरक भएको वा कनेक्शन छुटाइएको,
- (ट) खण्ड (क) देखि (ज) सम्म उल्लेखित अवस्थामा बाहेक विद्युत शक्तिको चोरी गर्ने अन्य कुनै तरिका अपनाएको ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कसूरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सिलसिलामा प्राविधिक जाँचबुझ हुँदा ग्राहक वा उपभोक्ताको तर्फबाट नभई अन्य कुनै प्राविधिक कारण वा भवितव्यबाट उर्जामापक यन्त्र बिग्रिएको देखिएमा कसूर गरेको मानिने छैन ।

८. कसूरको दायित्व निहित रहने : (१) दफा ७ बमोजिमको कसूरको दायित्व सो कसूर सम्बन्धी कार्यमा संलग्न व्यक्ति, सम्बन्धित ग्राहक र त्यस्तो कसूर गर्न मद्दत पुऱ्याउने व्यक्तिमा निहित रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहाय बमोजिमको घर वा भवनमा भएको कसूरको दायित्व देहाय बमोजिमको व्यक्तिमा निहित रहनेछ ।

(क) संस्था वा कार्यालयले प्रयोग गरेको घर वा भवनमा भएको कसूरको

हकमा सम्बन्धित संस्था वा
कार्यालयको प्रमुख,
(ख) भाडामा वा अन्य कुनै तरिकाबाट
उपभोग गरेको घर वा भवनमा
भएको कसूरको हकमा त्यस्तो घर वा
भवन प्रयोग गर्ने संस्था वा
कार्यालयको प्रमुख र कुनै व्यक्ति वा
परिवारले त्यस्तो घर वा भवन
उपभोग गरेको रहेछ भने त्यस्तो
व्यक्ति वा परिवारको मुख्य व्यक्ति वा
घरधनी,

(ग) संयुक्त आवास वा एकभन्दा बढी
संस्था, कार्यालय, व्यक्ति वा परिवार
सामूहिक रूपमा बसोवास गरेको घर
वा भवनमा भएको कसूरको हकमा
त्यस्तो घर वा भवन उपभोग गर्ने
संस्था, कार्यालय, व्यक्ति वा
परिवारमध्ये कसूरमा संलग्न संस्था वा
कार्यालयको प्रमुख वा व्यक्ति वा
परिवारको मुख्य व्यक्ति वा घरधनी,

(घ) कुनै घर वा भवनको धनीले बिक्री वा
अन्य कुनै व्यहोराबाट हस्तान्तरण
गरिसकेको घर वा भवनमा हुन
गएको कसूरको हकमा त्यस्तो घर वा
भवन उपभोग गर्ने संस्था, कार्यालय,
व्यक्ति वा परिवारमध्ये कसूरमा संलग्न
संस्था वा कार्यालयको प्रमुख वा
व्यक्ति वा परिवारको मुख्य व्यक्ति,

किए किए (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम वितरकलाई छु किंवास्तविक रूपमा हुन गएको हानि नोक्सानी मूल्याङ्कन गर्ने र तरिका र कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

अनुसन्धान तथा तहकिकात

१२. अनुसन्धान अधिकारी : (१) यस ऐन बमोजिमको कसूरको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने वितरकले अनुसन्धान अधिकारी तोक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अनुसन्धान अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) कसूर भइरहेको वा हुन लागेको भन्ने सम्बन्धमा कसैबाट सूचना प्राप्त भएको वा नभएको अवस्थामा पनि कसूर हुन लागेको छ भन्ने शङ्खा गर्नु पर्ने मनासिब आधार भएको अवस्थामा अनुसन्धान अधिकारीले त्यस्तो स्थानमा गई आवश्यक प्राविधिक जाँचबुझ गरी कसूर भएको वा गरेको देखिएमा तत्काल लाइन काटी कसूरसंग सम्बन्धित मालवस्तु आफ्नो कब्जामा लिई त्यसको निस्सा दिने र कसूरदारलाई सोधपुछ गरी सरजमिन मुचुल्का तयार गर्ने ।

(ख) कसूरको अनुसन्धान तथा तहकिकात गरी कसूरदारले वितरकलाई पुऱ्याएको वास्तविक हानि नोक्सानी मूल्याङ्कन गर्ने ।

खण्ड ५१ अतिरिक्ताङ्क ६४ नेपाल राजपत्र भाग २ मिति २०५दा१०१०

(२) यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विद्युतको अनाधिकार उपभोग नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम वितरकलाई प्राप्त अधिकार प्रयोग गर्नमा यस ऐनमा उल्लेखित व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन।

आज्ञाले,

उदय नेपाली श्रेष्ठ

श्री ५ को सरकारको सचिव

(१४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।